

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus HUMANIS. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Art. 1. Vtrum Pœnitentia sit Sacramentum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

D E
SACRAMENTO
POENITENTIAE.
QVÆSTIO LXXXIV.

In Decem Articulos diuisa.

ARTICVLVS I.

*Vtrum Pœnitentia sit Sa-
cramentum?*

¹
Duo erro-
res hereti-
corum.

Otandum est: Esse hîc duos præcipuos errores. Prior est Nouatianorum, qui negant esse in Ecclesia aliquod Sacramentum, aut remedium, quo illi, qui post baptismum lapsi sunt, possint reconciliari; sed tantummodò à Deo veniam, illis esse expectandam. Colligitur ex Ambrosio lib. 1. de Pœnitentia cap. 2. quamuis ibidem addat, posteriores Nouatianos hanc sententiam mitigasse, & dumtaxat negasse potestatem absoluendi à grauissimis criminibus. Colligitur etiam ex Socrate lib. 4. histor. c. 24. & ex multis opusculis Cypriani. Idem antea tenuerunt Montanistæ, vt testatur Hieronymus epistola de erroribus Montani ad Marcellam.

Alter error est hæreticorum huius temporis, præsertim Caluinistarum; qui, etsi cum Nouatianis doceant non esse in Ministris Ecclesiæ vllam veram, & iudiciariam potestatem remittendi peccata; tamen admittunt aliquod remedium pro lapsis: verùm hoc remedium esse baptismum memoriam remitti omnia peccata quoad culpam & quoad pœnam, ideoque hoc rectè vocari Sacramentum Pœnitentiæ; non autem ritum illum, qui constat actibus Pœnitentis, & verbo Absolutionis. Ita Caluinus in Antidoto apud Ruardum, art. 3. & Bellarminû de Sacramento Pœnitentiæ.

²
Pœnitentia
est verum
sacramen-
tum.

Dico Primò, Fide tenendum est, Pœnitentiam esse verum, & propriè dictum nouæ legis Sacramentum à Christo Domino institutum. Patet ex Concilio Tridentino sess. 14. can. 1. *Si quis dixerit in Ecclesia Catholica Pœnitentiam non esse verè ac propriè Sacramentum à Christo Domino institutum; anathema sit.*

³ Prob. ex
Scriptura.

Probatür Primò, Ex Scriptura Ioan. 20. v. 23. *Quorum remisistis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta sunt.* Hic duo insinuatur, quæ requiruntur ad naturam Sacramenti, & sufficiunt; vt etiam fatentur hæretici: nempe ritus externus, & promissio gratiæ, seu remissionis peccatorum. Esse autè hæc duo hoc loco, Probatür: Quia Dominus concedit hîc Ecclesiæ ministris potestatem remittendi peccata, quæ inter homines exerceri non potest, nisi interuentu alicuius signi externi; tum ex parte ministri, quo significet se absoluere, & nomine Dei remittere; tum ex parte peccatoris, quo significet se peccata detestari, & ab illis

velle recedere; nam solû huiusmodi peccata sunt remittenda: ergo implicite hîc significatur duplex ritus, seu caremonia externa: verbum scilicet Absolutionis, & signa pœnitentis. Promissio verò gratiæ hîc expressissimè ponitur; nam promittitur *remissio peccatorum* omnibus, quibus ministri se eam impendere significauerint.

Petes; An hic locus solû intelligendus sit de remissione peccatorum post baptismum, cum Dominus videatur generatim loqui?

Respondeo, Cyrillus Alexandrinus lib. 12. in Ioannem cap. 16. existimat generatim esse intelligendum: ait enim, Ministris Ecclesiæ, & Spiritum sanctum in ministris, dupliciter remittere peccata. Primò, Per Baptismum. Secundo, Per Pœnitentiam, ijs scilicet, qui iam Ecclesiæ sunt incorporati. Sed alij ferè omnes intelligunt de remissione per Pœnitentiam post Baptismum. Ita Chrysostomus, Theophylactus, & alij in hunc locum. Ambrosius lib. 1. de Pœnitentia cap. 2. & Patianus epistola 3. ad Symphronianum, vbi refutat Nouatianos, qui dicebant, hoc loco tantummodò dari potestatem remittendi peccata per Baptismum. Et ratio est; Quia hîc datur Ecclesiæ potestas clauium, quæ est potestas iudiciaria: atqui Ecclesia non exercet potestatem iudiciariam in non-baptizatos, vt constat 1. ad Corinth. 5. Secundo, Ad baptismum non est necessaria potestas clauium; nam etiam à femina dari potest. Tertio, Qui baptizat, non propriè dicitur remittere peccata, aut habere ad hoc vllam auctoritatem; sed solus Deus est, qui ad baptismum peccata remittit. Denique Concilium Trident. sess. 14. cap. 1. apertè docet hoc loco institutum esse Sacramentum Pœnitentiæ.

Probatür Secundo, Ex Cõcilijs: Florentino in instructione Armenorum, & Tridentino locis citatis: & ex Capitulo *Ad abolendum*, Lucij III. de Hæreticis, vbi numeratur Confessio peccatorum inter ecclesiastica Sacramenta, & damnantur omnes, qui aliter sentiunt de Sacramentis, quàm Ecclesia Romana sentit.

Probatür Tertio, Ex Patribus: Tertullianus lib. de Pœnitentia docet esse duas ianuas ad remissionem peccatorum in Ecclesia, Baptismum & Pœnitentiam. Ambrosius lib. 1. de Pœnitentia cap. 7. probat contra Nouatianos, Sacerdotes posse remittere peccata per pœnitentiam iam baptizatis; quia per baptismum possunt remittere, seu tollere etiam à non-baptizatis; esse enim patrem vbiq; rationem: nam etiam in pœnitentia, nomen, id est, virtutem Dei, operari: & lib. 2. cap. 2. *Similiter impossibile videbatur per pœnitentiam peccata remitti.* (sicuti videlicet, videbatur impos-

³
An locus
Ioan. 10.
intelligatur
tantum de
remissione
peccatorum
post Bap-
tismum.

⁴
2. Prob. ex
Concilijs.

³ Prob. ex
Patribus.
Tertullian.
Ambros.

impos-
sibile

fibile per aquâ peccata ablui.) *Concessit hoc Christus Apostolis suis, quod nunc ab Apostolis ad Sacerdotum officia transmissum est.* Hieronymus Dialogo 2. contra Pelagianos. *Quod, inquit, scriptum est (Sanguis Christi emundat nos ab omni peccato) tñ in Confessione baptisimatis, quam in clementia pœnitentis est accipiendum.* Et Epistola 1. quæ est ad Heliodorum: *Abstr, inquit, ut de his aliquid sinistrum loquar, qui Apostolico gradu succedentes, Christi Corpus sacro ore consiciunt, per quos nos etiam Christiani sumus; qui claves regni calorum habentes, quodammodo ante diem iudicii iudicant.* Nec obstat quod idem D. Hieronymus in cap. 16. Matthæi in illa verba, *Tibi dabo claves, dicat, Episcopos & Presbyteros ita solvere, & alligare peccatores, sicut Sacerdos in veteri Testamento leprosum faciebat mundum, vel immundum, Tantum enim vult dicere, hominem non esse causam principalem, nec sua auctoritate absolueret, sed Deum ad hominis absolutionem liberare à peccato, & spiritualiter gratiam infundere: Vult enim deprimeret quorumdam supercilium, qui putabant se etiam fontes qui vitam non emendabant, posse solvere, & infontes ligare; ut patet ex eius verbis.* D. Augustinus multis in locis comparat reconciliationem cum baptismo; ut lib. 1. de Adulterinis coniugijs cap. vlt. & lib. 2. cap. 6. & alibi: & Epistola 180. confert reconciliationem cum baptismo & Eucharistia. Lib. 50. homiliarum in Quinquagesima cap. 10. & 11. *Implicatus tam mortiferis vinculis peccatorum detrectat aut differt confugere ad ipsas Ecclesia claves, quibus solvatur in terra, ut sit solutus in celo: & infra, Cùm in se protulerit severissima medicina sententiam, venit ad Antistites, per quos in Ecclesia claves ministrantur.* Et Chrysostomus lib. 3. de Sacerdotio, Potestatem remittendi peccata confert cum baptismo, & cum potestate conficiendæ Eucharistia; & dicit nostris Sacerdotibus concessum esse purgare animas sordes, & non tantum purgatas probare, seu offendere; sicut olim sacerdotes legales solum declarabant purgatos à lepra. Cyrillus lib. 12. in Ioannem cap. 56. aperte docet, ministros Ecclesiæ remittere peccata per pœnitentiam non minus, quam per baptismum. Leo Epistola 91. ferè totâ hoc ipsum docet perlegâter. Denique Magister, & omnes Doctores dist. 14. quamvis quidam non satis bene explicant.

Probatur Quartò, Ratione: Primò, quia Christus non satis consulisset Ecclesiæ suæ, si nullum reconciliationis remedium lapsis reliquisset; eum ferè omnes contingat post baptismum labi: quò fieret, ut paucissimi omnino saluarentur; sicut olim in lege veteri. Nam difficile est, tam perfectam assequi contritionem, ut absque Sacramento ad iustificationem sufficiat. Secundò, Christus remedium instituit pro ijs qui nondum ipsius familiæ erant insiti (scilicet baptismum:) ergo non est dubitandum, quin instituerit simile remedium pro suis domesticis, quorum ipse fragilitatem probè nouerat. Et Confirmatur: quia, si instituit remedium pro peccato originali, cur non etiam pro actualibus, quæ non minus, sed multò magis homini nocent? Tertio, Ecclesia nostra est media inter Ecclesiam veterem seu synagogam; & cælestem; ut testatur Dionysius cap. 1. de Ecclesiastica Hierarchia: ergo debet sanctificari per aliquid, quod partim sit spirituale, partim corporale: atqui hoc est Sacramentum: ergo est aliquod Sacramentum, quo Ecclesia purgetur.

Dices: Si Pœnitentia est Sacramentum; ergo constat materia & forma; quæ tamen hic non conspiciuntur: Satisfactio enim interdum peragitur diu post absolutionem: interdum non est necessaria, ut in morituris. Confessio autem fit ante absolutionem. Contritio denique est actus interior.

Respondeo: Scotus dist. 14. q. 4. & Nominales, volunt absolutionem solum esse Sacramentum Pœnitentiæ, ob rationem dictam: actus autem pœnitentis esse quidem necessarios, sed non esse Sacramenti materiam aut partem. Verum hæc sententia, etsi non sit erronea, cùm necessariò requiratur actus pœnitentis, tamen in modo loquendi nõ est probabilis. Primò, quia Concilium Florentinò dicit *Actus pœnitentis esse quasi materiam Sacramenti Pœnitentiæ: Verba sacerdotis, Ego te absolvo, esse formam.* Idem expressè docet Concilium Tridentinum sess. 14. cap. 3. & Catechismus Concilij. Insinuant ergo aperte, hæc intrinsecè pertinere ad constitutionem huius Sacramenti, veluti materiam & formam. Secundò, Actus pœnitentis est signum sensibile gratiæ iustificantis diuinitus institutù, quod est Sacramentum, vel pars Sacramenti. Tertio, *Omne Sacramentum tribus perficitur; materia, forma, & ministro;* ut inquit Concilium Florentinum: habet ergo hoc Sacramentum suam quoque Materiam. Certum ergo sit, Pœnitentiam non consistere in sola absolutione, sed intrinsecè includere actus pœnitentis: hi enim propriè dicuntur Pœnitentia, & nomen Sacramento tribuunt. Dices: Cur Concilia non vocant eos absolutè *materiam, sed quasi materiam?* Respondeo: Quia propriè materia dicitur substantia aliqua sensibilis; ut aqua, chrisma, panis, oleum; qualis inuenitur in alijs Sacramentis: Actus autè pœnitentis hanc materiam imitantur; unde dicuntur *quasi materia.* Verbum Absolutionis, est forma, quia perficit actus pœnitentis in ratione Sacramenti, & expressius significat, & principalius efficit huius Sacramenti effectum.

Dico Secundò, Sacramentum Pœnitentiæ non est ipsum Sacramentum baptismi memoriâ repetitum; sed est Sacramentum omnino distinctum. Est fidei: ut patet ex Concilio Tridentino sess. 14. c. 2. & can. 2. *Si quis sacramenta confundens, ipsum baptismum, Pœnitentia Sacramentum esse dixerit: quasi hæc duo sacramenta distincta non sint, atque ideo Pœnitentiam non rectè secundam post naufragium tabulam appellari, anathema sit.*

Probatur Primò, Ad Hebræos 6. v. 4. *Impossibile est eos, qui semel sunt illuminati (id est baptizati) rursus renouari ad pœnitentiam.* Hic Apostolus negat per baptismum iterum posse hominem renouari, ut explicant hunc locum Ambrosius, Chrysostomus, Theodoretus, Occumenius, Theophylactus, & alij. Et Auctor *De vera & falsa pœnitentia* cap. 3. ostendit contra Nouatianos, hunc locum necessariò intelligendum de renouatione per baptismum, quo rursus renouari non possumus: non autè de ea, quæ fit per pœnitentiam, per hanc enim nos posse renouari.

Probatur Secundò, Scriptura nusquam meminit huius remedij: quod sanè mirum esset, si per illud iustificaremur; quin potius lapsos remittit ad pœnitentiam: ut patet 1. Ioannis 1. v. 9. *Si confiteamur peccata nostra, fidelis est Deus & iustus, ut remittat nobis peccata;* & Actorum 8. Petrus Simonem ma-

6
Obiectio
soluitur.

Pœnitentia
non consistit
in sola ab-
solutioe,
sed includit
actus pœ-
nitentis
quasi mate-
riam.

Quasi
materia.

7
Pœnitentia
est sacra-
mentum
per se dis-
tinctum à
Baptismo.

Hebræ 6.

Hieroby.
mas.

Augustia.

Chrysof.

Cyryllus.

Leo.

Magister

4. Prob ex
Ratione.

nem Magum baptizatum hortatur ad pœnitentiam, non ad memoriam baptismi. Confirmatur; quia in veteri lege memoria Circumcisionis, quæ erat typus Baptismi, non erat remedium peccatorum; sed varia sacrificia, & expiationes: ergo neque nunc memoria Baptismi, sed alia quædam expiatio.

Probatur Tertio, Quia Patres passim docent, hominem post baptismum lapsum multo difficilius reconciliari, quam ante baptismum: Quia scilicet Pœnitentia, quæ reconciliatur post baptismum, requirit magnum dolorem, luctum, lacrymas, ieiunia, orationes, & similes acerbitates peccato respondentes, quibus ipsum veluti ex æquo vindicetur, ut inquit Theodoretus libro 5. De cretorum Diuinorum cap. de Pœnitentia sub finem. Vnde quidam Patres Pœnitentiam vocant *Baptismum Lacrymarum*, quidam *Secundam post naufragium tabulam*: baptismus enim est veluti nauis, quæ facile peruenimus ad salutis portum; sed fracto hoc nauigio per peccata relinquitur nobis Pœnitentia veluti *tabula* quædam, quam apprehendamus, quæ non nisi magno cum labore euadamus interitum animæ. Hanc comparisonem habet Tertullianus lib. de Pœnitentia, & Ambrosius lib. ad Virginem lapsam cap. 8. & Hieronymus epistola ad Demetriadem.

Denique ratio est; Quia non erat consentaneum optimæ gubernationi diuinæ prouidentia; ut illi, qui lumen fidei, & alia multa dona à Deo acceperant, & Dei voluntatem cognoscebant, tam facile reconciliarentur, quam illi, qui nondum talibus beneficijs affecti fuerant; neque diuinam voluntatem cognouerant: iuxta illud Luca 12. v. 47. *Seruus, qui cognouit voluntatem Domini sui, & non fecit, plagis vapulabit multis.*

Sed obiecit Caluinus: Baptismus à Fulgentio lib. de fide ad Petrum cap. 3. vocatur *Sacramentum fidei, & pœnitentia*. Et Marci 1. v. 4. dicitur Ioannes Prædicasse baptismum pœnitentia in remissionem peccatorum.

Respondeo: Baptismus vocatur ibi *Sacramentum Pœnitentia* à Fulgentio, non cuiusuis, sed eius que præcedit baptismum, quam Apostoli iubentur prædicare Luca ultimo; & de qua Actorum 2. v. 38. *Pœnitentiam agite, & baptizetur vnusquisque vestrum*: Baptismus enim est signum, illum pœnitere antea actæ vite. Nô est autem *Sacramentum eius Pœnitentia*, quæ post baptismum agitur, de quo nobis est sermo. Ioannes autem prædicabat, baptismum non Christi, sed suum; qui dicebatur *Baptismus pœnitentia in remissionem peccatorum*, quia ad pœnitentiam præparabat, & consequenter ad remissionem peccatorum per pœnitentiam obtinendam.

DVBIVM I.

CIRCA RESPONSIONEM AD TERTIVM.

Verum in hoc Sacramento sint distinguenda illa tria, quæ in alijs plerisque reperiuntur: scilicet, Sacramentum tantum, res tantum, & res & Sacramentum simul.

Respondeo, Non magnoperè id fuisse necessarium, nisi Hugo de S. Victore & Magister id excogitassent, quos secuti sunt Doctores Scholastici: quia nulla auctoritas Scripturæ, Concilio-

rum, aut Patrum ad hoc cogit: Dicit tamen potest; Id, quod est *Sacramentum tantum*, esse actus externos pœnitentis cum verbo absolutionis. Id, quod est *Sacramentum & res simul*, esse pœnitentiã interiorem: hæc enim significatur actibus externis, & etiam ipsa est signum remissionis peccatorum: Ipsa autem remissio est *res tantum*. Ita D. Thomas hoc loco, & alij plerique Doctores.

DVBIVM II.

Verum verum sit, quod habet D. Thomas, Primum esse causam secundi, & secundum tertij?

Ratio dubitandi est: quia Pœnitentia inferior non efficitur ab actibus externis, sed potius est causa eorum, scilicet confessionis, & externi doloris, & satisfactionis: neque sequitur absolutionem, sed ei supponitur tanquam materia vel dispositio.

Caietanus, ut hæc explicet, quædam dicit, quæ non sunt vera. Primum est, Attritionem interdum esse ita perfectam ut cum solo voto Sacramenti fiat contritio, & iustificet. Verum hoc videtur falsum; tum quia attritio nunquam potest fieri contritio, cum obiecto & specie distinguantur; tum quia attritio nunquam potest iustificare; hoc enim soli contritioni conuenit; ut aperte colligitur ex Concilio Tridentino sess. 14. cap. 4.

Alterum est, Attritionem esse interdum imperfectam, sic ut cum voto Sacramenti non iustificet; tamen Sacramentum externum accedens efficiere ut fiat contritio; & ita contritionem vltimam esse causam iustificationis: & in hoc casu verum esse quod ait Diuus Thomas. Vbi Caietanus videtur sentire Sacramentum Pœnitentiæ tunc non iustificare, nisi ex attrito faciendo contritum, ac proinde non nisi mediante motu contritionis; quod sine dubio non est verum. Nam non requiritur motus contritionis dum absoluiur, aut immediate post, ut quisque in se experitur, & patet in eo qui absoluitur in amentia. Neque mediante motu contritionis iustificat hoc Sacramentum, quasi primò, & immediate excitet contritionem, & per contritionem iustificet: nam per se & immediate iultitia confert homini dispositio.

Dominicus Soto aliter hæc respondet, Interioriorem Pœnitentiam dupliciter considerari: primò, quatenus est prior naturâ infusione gratiæ; & sic non esse contritionem, sed naturalem dispositionem, quæ non habet rationem meriti: secundò, ut est posterior naturâ, quam gratia quæ infunditur; & tunc habere rationem contritionis, & esse effectum absolutionis, & causam remissionis peccati: Vnde infero (inquit) eadem contritio, ut est effectus Sacramenti, est res; ut autem est causa remissionis peccati, est Sacramentum.

Sed hæc non videntur vera. Primò; quia de ratione contritionis non est, ut sit meritoria remissionis peccati; sed solùm, ut sit dolor de peccato super omnia, quatenus est offensio Dei. Secundò, etiam prius naturâ, quam infunditur gratia, est vera contritio; alioqui dolor iste solùm denominatione extrinseca esset contritio. Tertio; quia contritio, etiam ut est posterior gratiæ, id est, ut consideratur iâ in subiecto grato, non est causa remissionis peccatorum, ut vult Sotus, sed supponit eam; multoque minùs eam meretur.

Respondeo

Baptismus lacrymarum.

Secunda post naufragium tabula.

Obiectio Caluini ex 3. Fulgentio.

Quæstio hæc non adeò necessaria.

10

Caietani expositio retellitur.

11 Reijctur similiter expositio Dom. Soti.

12
Vera dubij
solucio.

Respondeo ergo ad dubium propositum dupliciter. Primo, non esse necessarium, ut id quod est Sacramentum tantum, sit causa eius, quod dicitur res & Sacramentum; sicut etiam id, quod est res & Sacramentum simul, non necessario est causa eius, quod est res tantum: nam contractus coniugij, est Sacramentum tantum; coniunctio autem Christi & Ecclesie, est res & Sacramentum simul; ut docet Magister dist. 26. & Bonaventura ibidem; & tamen contractus noster non est causa coniunctionis Christi & Ecclesie. Pari ratione Character in tribus Sacramentis, est res & Sacramentum; tamen propriè non est causa eius, quod est res tantum, scilicet gratie.

Secundò responderi potest, Pœnitentiam, præsertim attritionem, dupliciter considerari posse: Primò, quatenus antecedit absolutionem Sacerdotis; & sic pertinere ad id, quod est Sacramentum tantum. Secundò, quatenus est absolutione posterior; & sic est res & Sacramentum simul: nã est effectus Sacramenti, scilicet actionis externæ; & est causa remissionis peccatorum, quæ est res tantum. Est (inquam) effectus Sacramenti, non secundum substantiam suam (nam sic antecedit); sed secundum virtutem Sacramentalè; hanc enim virtutem accipit maxime à formula absolutionis, in qua potissimum est vis Sacramentalis.

ARTICVLVS II.

Vtrum peccata sint propria materia huius Sacramenti?

13
Materia
alia ex
qua, alia
circa quæ,
alia in qua,

Respondetur Affirmatiuè, esse materiam, sed remotam. Vbi nota, Triplicem esse pœnitentiæ materiam. Prima & essentialis, est materia ex qua ipsa constat; qui sunt actus pœnitentiæ: Secunda, est materia circa quam, ut peccata post baptismum commissa: circa hæc enim versatur, sicut medicina circa morbos ut expellantur. Tertia, est materia in qua, quæ est ipse pœnitens. Quod patet à simili. Pœnitentia est enim veluti quoddam anima medicamentum: triplex autem est medicamenti materia. Materia ex qua, sunt actus ægroti, & ipsum pharmacum; medicamentum enim duabus veluti partibus constat, nempe exercitatione corporis actioneque ipsius naturæ; & pharmaco; in pharmaco tamen videtur esse præcipua vis curationis. Materia circa quam, sunt morbi, ut expellendi: in qua, est ipse æger.

D V B I V M.

Cur in hoc Sacramento non sit aliqua materia externa corporalis; ut aqua, oleum, panis, sicut in alijs Sacramentis?

14
Ratio D.
Thomæ.

Respondet D. Thomas art. 1. ad 1. in illis esse externam materiam, in quibus est excellens effectus; ut in Baptismo, in quo tollitur omnis culpa & pœna: in Confirmatione, vbi datur plenitudo spiritus: in Ordine vbi datur potestas super Christi corpus verum: in extrema Vnctione, vbi præter gratiam quæ datur, etiam reliquæ peccatorum abstergentur. In effectu autè Matrimonij, & Pœnitentiæ non cernitur huiusmodi aliqua excellentia.

15
Alia Ratio.

His adde aliam causam, quæ videtur esse præcipua & primaria: quòd Pœnitentia, & Matrimonium sunt actus suscipientiũ, quos Dominus suã gratiã dignatus est in Sacramenta formare, & perficere superadditã virtute efficaci gratiæ: nam ex se Pœnitentia & Matrimonium erant valdè imperfecta, & parùm ad salutem vtilia. Reliqua verò non sunt actus suscipientium, sed extrinsecus à ministro applicantur: vnde conuenientissimum erat, ut haberent loco materiæ substantiam aliquam sensibilem. Requiritur quidem actus suscipientium in his Sacramentis, nõ tamen ut partes Sacramentorum, sed ut dispositiones & præparationes suscipientium, ut Sacramentum in illis vim habeat.

ARTICVLVS III.

Vtrum hac sit forma huius Sacramenti, Ego te absoluo?

16
Respondetur, Sufficientem formam huius Sacramenti esse, Ego te absoluo à peccatis tuis. Est communis sententia Doctorum. Et patet ex Concilio Florentino, & ex Tridentino sess. 14. cap. 3. vbi dicitur, Formam huius Sacramenti, in qua præcipue vis sita est, esse, Ego te absoluo; & additur, & cætera: per illud, & cætera, intelligens à peccatis tuis. Vbi

Aduerte, Hæc omnia verba aliquo modo ad essentiam formæ pertinere, scilicet, vel expressè, vel implicite. Ratio est: quia necesse est, omnia illa concipi ad significandum effectũ huius Sacramenti, qui est liberatio à peccatis facta more iudiciali. Expressio tamen pronominis Ego non est absolute necessaria; quia implicite, quantum satis est, continetur in verbo Absoluo. Pari ratione expressio illa, à peccatis tuis, non est necessaria; quia implicite continetur in verbo Absoluo: Non enim potest intelligi, fieri absolutionem ab alijs, quàm à peccatis, quæ pœnitens iam enumerauit, & censuris hæc adiunctis. Vnde expressè ad substantiã huius formæ sufficiunt hæc duo, Absoluo te; ut colligitur ex D. Thoma, & vt Caietanus in Summa V. Absolutio, & alij passim.

Quæ verba
precise ne-
cessaria, &
sufficiunt
ad formam
Pœnitentiæ.

17
Notandum tamen est; omnem aliam orationem huic æquivalentem sufficere ad essentiam huius Sacramenti; vt, Remitto, vel condono tibi peccata tua. Remittuntur tibi peccata tua. Sis absolutus. Absolutaris. Id enim commune est omnibus Sacramentis, vt orationes idem valentes, idè efficiant. Imò probabile est sufficere: Absoluat te Christus; vt patet ex forma Baptismi Græcorum: nam Christus est principalis minister: & tunc sub intelligeretur persona ministri, scilicet per me; sicut modò sub intelligitur persona Christi, cum dicitur, ego te absoluo: Absoluius enim Christi auctoritate.

18
An, & quo
modo, sit
bona forma,
Absolutio
per
Christum.

In hoc tamen casu necessarium est, vt tali forma non vtatur merè deprecatoriè, quasi rogans Christum, vt eum absoluat; sic enim non efficeretur Sacramentum: nam reuerà ipse non absolueret. Vnde D. Thomas scripsit quoddam Opusculum contra quemdam, qui dicebat formam debere esse deprecatoriam. Sed debet illa vtì, tamquàm ex auctoritate, intendens absolueri veluti minister sub Christo. Esset enim graue peccatum tali forma vtì, quæ Sacramentum redderetur ambiguum: